

Beredskabsplan: Æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol samt ekstremisme

Indhold

Indledning.....	2
Formål.....	2
Definitioner	2
Definition af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.....	2
Definition af ekstremisme	3
Hvornår bør der handles?	4
Tegn og signaler	4
Børn og unge under 18 år - æresrelaterede konflikter og social kontrol	4
Unge og voksne over 18 år - æresrelaterede konflikter og social kontrol.....	5
Børn, unge og voksne - ekstremisme.....	5
Handleguide.....	6
Æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol	6
Særlige opmærksomhedspunkter børn og unge under 18 år	6
Særlige opmærksomhedspunkter unge og voksne over 18 år.....	7
Ekstremisme og radikaliserings.....	8
Kontakt.....	9
Børn og Unge under 18 år.....	9
Børn og unge under 18 år samt unge og voksne over 18 år	9

Indledning

Roskilde Kommune vil med denne beredskabsplan understøtte det generelt forebyggende arbejde med opsporing og håndtering af æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol samt ekstremisme blandt børn, unge og deres familier.

Formål

Nærværende beredskabsplan henvender sig primært til ledere samt relevante medarbejdere i Roskilde Kommune, som er i kontakt med borgere, både under og over 18 år, der kan være berørt af æresrelaterede konflikter og/eller negativ social kontrol samt ekstremisme.

Overordnet skal beredskabsplanen give et overblik over Roskilde Kommunes organisering vedrørende æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol og/eller ekstremisme, så alle medarbejdere har viden om, hvornår og hvordan de skal handle. Beredskabsplanen er således en handleguide, der indeholder beskrivelser af sagsgangen ved mistanke om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol og/eller ekstremisme samt en liste med relevante aktører, som fagpersoner kan tage frem efter behov.

Formålet er således

- at understøtte den generelle forebyggelse af æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol samt ekstremisme, herunder at sikre sammenhængen mellem relevante indsats og kompetencer på tværs af kommunen.
- at understøtte en systematisk og effektiv opsporing og indsats ved bekymringshenvendelser om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol samt ekstremisme.

Definitioner

Definition af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol

I Roskilde Kommune tager vi udgangspunkt i definitionerne fra den nationale handlingsplan mod æresrelaterede konflikter fra 2016 (<https://mfym.dk/ligestilling/ligestilling-blandt-etniske-minoriteter/den-nationale-handlingsplan-om-aeresrelaterede-konflikter-og-negativ-social-kontrol/>), når æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol skal defineres:

Æresrelaterede konflikter defineres, som konflikter, der opstår inden for nære familiære relationer eller i netværket, og hvor konflikten skyldes en opfattelse af, at familiens ære er blevet krænket. Negativ social kontrol i forhold til æresrelaterede konflikter handler om handlinger, styring, kontrol eller sanktioner, der i væsentlig grad hæmmer eller begrænser den enkeltes livsudfoldelse, adfærd, valg og rettigheder.

Familiens ære er knyttet til en opfattelse af familien som en samlet enhed, hvor den enkeltes handlinger kan påvirke hele familiens ære positivt eller negativt. Æresrelaterede konflikter handler ofte om seksualitet; herunder kæresteforhold, valg af ægtefæller og homoseksualitet. Familien kan både omfatte den nære familie og den udvidede familie – også på tværs af landegrænser. Familiens ære skal således opretholdes både over for den etniske gruppe lokalt, men også transnationalt.

Negativ social kontrol i forhold til æresrelaterede konflikter kan forekomme i nære relationer, netværk, gruppering m.v. Det kan både være drenge og piger, mænd og kvinder, som bliver udsat for negativ social kontrol i en sådan grad, at de ikke har mulighed for at træffe afgørende og selvstændige beslutninger i forhold til valg af venner, ægtefælle, seksualitet, trosretning, uddannelse, arbejde, mm.

Definition af ekstremisme

Center for Dokumentation og indsats mod Ekstremisme (CDE) definerer ekstremisme således:

Ekstremisme betegner personer eller grupper, som begår eller søger at legitimere vold eller andre ulovlige handlinger med henvisning til samfundsforhold, de er utilfredse med.

Ekstremisme kommer til udtryk på mange forskellige måder. For eksempel ved at emner som migration, globalisering, væbnede konflikter, klima, biodiversitet, dyrevelfærd, kønsidentiteter m.v. behandles på nye måder eller tages op i nye sammenhænge, hvor man - implicit eller eksplicit - søger at legitimere vold og andre kriminelle handlinger.

De væsentligste former for ekstremisme i Danmark er ekstrem islamisme, højreekstremisme og venstreekstremisme. Både erfaring og forskning viser, at alle individers og gruppers veje til ekstremisme er forskellige og typisk foregår i et komplekst samspil mellem faktorer på samfunds-, gruppe- og individniveau.

Hvem udsættes for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol

Æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol kan ramme alle borgere af begge køn, i alle aldre, fra forskellige sociale samfundslag og fra alle boligområder. Denne beredskabsplan understøtter derfor arbejdet med alle borgere i Roskilde Kommune, både under og over 18 år, som udsættes for æresrelaterede konflikter og/eller negativ social kontrol.

Borgere, der er berørt af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, findes ofte i familier hvor kollektivets interesser står over individets. Som ofte er disse familier præget af et stærkt køns- og aldershierarki, hvor manden anses som familiens overhoved, og hvor kvinder er bærere af familiens ære.

Erfaringer peger på, at vi oftest møder målgruppen i tre faser af deres liv:

1. Teenageårene, hvor det handler om identitetsdannelse (opgør med familien normer og traditioner).
2. Ved valg af partner, indgåelse af ægteskab og i forbindelse med familiedannelse.
3. Ved skilsmisse eller brud i familien.

For yderligere information om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter henvises til SIRI: <https://uim.dk/arbejdsomrader/aeresrelaterede-konflikter-og-negativ-social-kontrol>.

Hvem er i risikogruppe for ekstremisme?

Ekstremisme kan ramme alle borgere af begge køn, i alle aldre, fra forskellige sociale samfundslag og fra alle boligområder. Denne beredskabsplan understøtter derfor arbejdet med alle borgere i Roskilde Kommune, både under og over 18 år, som er i risiko for ekstremisme.

Betingelser der er afgørende for borgerens sårbarhed for radikaliserings:

- Manglende anerkendelse.
- Social, økonomisk, politisk marginalisering.
- Psykisk sårbarhed.
- Strukturelle faktorer.
- Forandringen fra at være i omgivelser præget af traditionelle værdier til at være i omgivelser domineret af individualisering.
- Lav tilknytning til arbejdsmarkedet.
- Socioøkonomiske forhold.

Påvirkninger der kan være udløsende for, om en borger vælger at begå voldelige handlinger:

- Oplevelse af angreb på egen person af religiøse/etniske/politiske årsager af kollektiv eller individuel art.
- Individuelt betingede faktorer som f.eks. dødsfald i familien.
- Tab af social status som f.eks. fængselsdom eller en afskedigelse.
- Oplevelse af krænkelser af f.eks. religiøse tabuer.

(Kilde: Center for Terroranalyse)

Hvornår bør der handles?

Udfordringer med æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol samt ekstremisme kan være både svære at opdage samt at gå ind i for den enkelte fagperson. Det er derfor afgørende, at fagpersonerne har redskaberne til at opspore og håndtere æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol samt ekstremisme, samt at de ved, hvor de kan hente rådgivning og sparring.

Tegnene nedenfor kan være en indikation af, at en borger enten udsættes eller er i risiko for æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol samt ekstremisme. Fagpersonerne skal være opmærksomme samt reagere på disse tegn. Tegnene bør aldrig stå alene, men bør altid sammenholdes med den øvrige viden om den pågældende og dennes familieforhold. Da lovgivningen og dermed kommunens forpligtigelser på børne- og ungeområdet og voksenområdet er forskellige, er beskrivelsen af tegnene opdelt i børn og unge under 18 år og voksne over 18 år.

Fagpersoners observationer er vigtige for at vurdere, om de symptomer og signaler, som den pågældende borger udviser, er tegn på generel mistriivsel eller tegn på, at borgeren er i en æresrelateret konflikt, berørt af negativ social kontrol eller i risiko for deltagelse i ekstremisme.

Tegn og signaler

Børn og unge under 18 år – æresrelaterede konflikter og social kontrol

Følgende er eksempler på bekymringstegn ved æresrelaterede konflikter og social kontrol. Det er derfor ikke en tjekliste, men alene et hjælperedskab:

- Følges konsekvent af forældre, søskende eller anden familie til og fra skole.
- Mange sociale restriktioner af barnet eller den unge; eksempelvis i forhold til adfærd, venskaber, fritid, klasseaktiviteter, lejrskole, kommunikation via mobil og sociale medier og uddannelsesvalg.
- Kontrol og overvågning.
- Dobbeltliv af hensyn til familien.

- Styring, kontrol eller sanktioner, der i væsentlig grad hæmmer eller begrænser den enkelte livsudfoldelse, adfærd, valg og rettigheder.
- Frygt for at tage hjem.
- Ulovligt fravær i skolen.
- Fysisk/psykisk vold.
- Isolering, indespærring, trusler, fysisk og psykisk vold, pres, undertrykkelse eller lignende problematikker.
- Henvendelser fra netværket med konkret viden om æresrelateret konflikt.
- Mistanke om genopdragelsesrejser/ufrivilligt udenlandsophold.
- Familien skal rejse til forældrenes hjemland i en længere periode.
- Der tales om forlovelse i hjemmet.
- Søster eller bror har været udsat for pres f.eks. til ægteskab.
- Den unge stikker af, grundet frygt for tvunget ægteskab (f.eks. fordi den unge har opdaget en flybillet, bryllupstøj er købt eller lign.).

Unge og voksne over 18 år - æresrelaterede konflikter og social kontrol

Følgende er eksempler på bekymringstegn ved æresrelaterede konflikter og social kontrol. Det er derfor ikke en tjekliste, men alene et hjælperedskab:

- Ægtefælle/familien vil bestemme niveau af deltagelse på arbejdsmarkedet og uddannelse.
- Begrænsninger i uddannelsesvalg.
- Stort ansvar og mange forpligtelser i hjemmet.
- Få eller ingen venner/veninder.
- Meget fravær fra sprogskole, aktiveringscenter, praktik og lignende.
- Dobbeltliv af hensyn til familien og lignende.
- Svær at motivere til aktiv deltagelse på arbejdsmarkedet/arbejdsmarkedsrettede aktiviteter.
- Kommer for sent eller overholder ikke aftaler.
- Familien skal rejse til hjemlandet over en længere periode.
- Vedkommende har været på krisecenter eller henvendt sig om muligheden herfor.
- Andre i familien eksempelvis børn eller søskende har været udsat for pres eksempelvis til ægteskab.
- Må ikke deltage i aktiviteter med det modsatte køn.
- Familien/ægtefællen overvåger og kontrollerer adfærd og sociale aktiviteter.
- Familien/ægtefælle tjekker mobil og sociale medier eksempelvis Facebook.
- Der er eller har tidligere været vold eller trusler om vold i familien.
- Fysisk og/eller psykisk vold.

Børn, unge og voksne - ekstremisme

Følgende er eksempler på bekymringstegn ved ekstremisme. Det er derfor ikke en tjekliste, men alene et hjælperedskab:

- Udviser voldsparathed f.eks. ved at være involveret i voldshandlinger eller voldelige sammenstød.
- Viser interesse for at rejse til udlandet og deltage i konflikter eller træningsaktiviteter, hvor ekstreme grupper er involveret.
- Opsøger hjemmesider, litteratur eller film med ekstremistiske eller voldslegitimerende budskaber.
- Truer, chikanerer eller udøver socialt pres over for andre.

- Er involveret i begivenheder med hadefulde eller voldslegitimerende budskaber.
- Udbreder voldslegitimerende budskaber f.eks. via sociale medier.
- Viser stor optagethed af en bestemt sag eller person.
- Udtrykker foragt for og intolerance over for andres holdninger.
- Har en prædikende og moraliserende adfærd.
- Udviser tilknytning til ekstreme budskaber gennem sin påklædning, sit udseende eller brug af totalitære symboler.
- Færdes i miljøer med let adgang til våben.
- Har social omgang med personer eller grupper, som har ekstreme holdninger.
- Isolerer sig og tager afstand fra familie og hidtidige venskaber.
- Afbryder uddannelse, opsiger job og anden tilknytning til det omgivende samfund.
- Familien er dysfunktionel.

Handleguide

Æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol

I arbejdet med borgere udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er det primære fokus at få skabt sikkerhed omkring borgeren.

Særlige opmærksomhedspunkter børn og unge under 18 år

Når man som fagperson sidder med mistanke, bekymring eller viden om, at et barn eller en ung under 18 år er udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, er det vigtigt at tale med barnet eller den unge alene, før man taler med forældrene.

Sikkerhedsperspektivet i disse sager spænder helt fra vurdering af evt. udeladelse af oplysninger i partshøring af forældre, over sikkerhed i forhold til mobiltelefoner og sociale medier til anbringelse af unge på sikre opholdssteder.

Trusselsniveauet for barnet eller den unge kan øges, når familien bliver informeret om at myndigheder er involveret.

Muligheder i lovgivningen:

- Forvaltningsloven § 19, stk. 2, nr. 4 giver hjemmel til, at man undlader at partshøre forældrene i dele af sagens dokumenter.
- Forvaltningsloven §15b, stk.1, nr. 5 giver hjemmel til at undtage dele af dokumenter fra aktindsigt.
- Inden forældrene informeres om en evt. underretning, skal der tages stilling til barnets sikkerhed; er det nødvendigt at anbringe barnet uden for hjemmet, eller kan barnet fortsat opholde sig i hjemmet.
- Ifølge barnets lov § 105 stk. 1 kan der træffes afgørelse om, at den unges anbringelsessted ikke oplyses.

Hvis barnet eller den unge er i hjemmet, skal der laves plan for:

- Hvad gør barnet eller den unge, hvis situationen eskalerer?
- Hvem kan barnet eller den unge kontakte for hjælp?
- Hvem og hvordan følges der op på situationen?
- Hvem reagerer og hvordan, hvis barnet eller den unge ikke vender tilbage på aftalte tidspunkter?

Særlige opmærksomhedspunkter angående digital sikkerhed

Hvad enten barnet eller den unge opholder sig i hjemmet eller anbringes på sikkert opholdssted, er det vigtigt, at fagpersonerne har et fokus på digital sikkerhed.

- Slå alle GPS og lokalitetstjenester fra på mobiltelefon, tablet og computer.
- Slå din lokation fra i din mobiltelefon.
- Ændre koder til de sociale medier.
- Ændre kode til e-mail eller opret ny.
- Spær Nem-Id.
- Spær Dankort og evt. konto.
- Vær opmærksom på, at forældre kan have adgang til børnene og de unges konto via Netbank.
- Vær opmærksom på IKKE at lægge billeder af barnet eller den unges omgivelser op på de sociale medier.

Særlige opmærksomhedspunkter angående transport til sikkert opholdssted:

- Sluk for mobiltelefonen. Tænd først igen efter aftale med personale på det sikre opholdssted.
- Hvis barnet eller den unge skal med bus eller tog til nyt opholdssted, sørg for at dette ikke sker fra hjemkommunen.
- Undgå taxa.
- Ved transport i bil:
Kontakt politiet for rådgivning angående sikkerhed.
Politiet kan evt. kontaktes for at bistå med transporten.
Sørg for at barnet eller den unge kommer uset ind i bilen.
Sørg for at barnet eller den unge ikke er synlig fra bilen på vej ud af byen.
Observer området de forlader for evt. holdende biler, personer mv. Vær opmærksomme på, om disse dukker op senere hen.
Kør ind på rasteplasser flere gange undervejs og vær opmærksom på, om biler følger efter. Undgå udstigning!

Særlige opmærksomhedspunkter unge og voksne over 18 år

Sikkerhedsperspektivet i disse sager spænder fra vurdering af eventuel sikkerhed i forbindelse med mobiltelefoner, sociale medier til ophold på krisecenter eller Safehouse mm (for yderligere information se nederst i beredskabsplanen under afsnittet "Kontakt").

Hvad enten borgeren opholder sig i hjemmet eller anbringes på Safehouse, er det vigtigt, at fagpersonerne har et fokus på og kan rådgive omkring digital sikkerhed.

Særlige opmærksomhedspunkter angående digital sikkerhed:

- Slå alle GPS og lokalitetstjenester fra på mobiltelefon, tablet og computer.
- Skift telefonnummer og teleselskab.
- Slå din lokation fra i din mobiltelefon.
- Ændre koder til de sociale medier.
- Ændre kode til e-mail eller opret ny.
- Spær Nem-Id.
- Spær Dankort og evt. konto.
- Ændre koder til Netbank.
- Vær opmærksom på IKKE at lægge billeder af borgerens omgivelser op på de sociale medier.

Særlige opmærksomhedspunkter i forhold til transport til sikkert opholdssted:

- Sluk for mobiltelefon. Tænd først igen efter aftale med personale på det sikre opholdssted.
- Hvis en borger skal med bus eller tog til nyt opholdssted, sørg for at dette ikke sker fra hjemkommunen.
- Undgå taxa.
- Ved transport i bil:
 - Kontakt politiet for rådgivning angående sikkerhed.
 - Politiet kan evt. kontaktes for at bistå med transporten.
 - Sørge for at borgeren kommer uset ind i bilen.
 - Sørge for at borgeren ikke er synlig fra bilen på vej ud af byen.
 - Observer området de forlader for evt. holdende biler, personer mv. Vær opmærksomme på, om disse dukker op senere hen.
 - Kør ind på rasteplasser flere gange undervejs og vær opmærksom på, om biler følger efter. Undgå udstigning!

Ekstremisme og radikaliserings

Både fagpersoner og borgere kan henvende sig til Infohus Roskilde med bekymringer omkring radikaliserings og ekstremisme.

Som udgangspunkt vil det være henholdsvis tovholderen for Infohus Roskilde og tovholderen fra Politiet, der vil foretage den indledende vurdering af bekymringen ud fra de forhåndenværende informationer. Det er risikoen for kriminelle handlinger med ekstremistisk motiv, der definerer, hvorvidt en bekymring er relevant at arbejde videre med i regi af Infohus Roskilde. Ved behov vil der inddrages vurderinger fra øvrige repræsentanter i Infohus Roskilde.

I tilfælde af indsatser overfor borgeren, vil de tage udgangspunkt i den til enhver tid gældende lovgivning for det relevante myndighedsområde.

Infohus-samarbejdet

Roskilde Kommune er en del af Infohus-samarbejdet, som er et kriminalpræventivt samarbejdsforum mellem Roskilde Kommune, Midt- og Vestsjællands Politikreds, samt andre relevante myndigheder. Infohusenes primære opgave er at analysere og vurdere konkrete bekymringer og samtidig at være et forum, hvor myndighederne kan dele viden om lokale udfordringer og tendenser. Det er således ikke et forum for myndighedsbeslutninger. De respektive myndigheder forvalter og iværksætter selv foranstaltninger og tiltag i henhold til gældende lovgivning.

Organisering Infohus Roskilde

De centrale aktører i Infohus Roskilde er Infohus-tovholderen fra kommunen og Infohus-tovholderen fra Politiet. Det overordnede formål med Infohus Roskilde er at skabe et lokalt myndighedskoordinerende samarbejde, hvor kompetencer samles til en systematisk, koordineret og kvalificeret analyse og vurdering af bekymringer for ekstremisme.

I Infohus Roskilde er der **tilknyttet repræsentanter fra Børn og Unge**, Voksenservice, Psykiatrien samt Ungeguiden. De involverede repræsentanter opererer i henhold til gældende lovgivning inden for eget myndighedsområde og med reference til egne chefer og ledere.

Tovholderen for Infohus Roskilde er SSP konsulenten i Børn og Unge.

Kontakt

Børn og Unge under 18 år

Fagpersoner kan kontakte følgende:

Børn og Unge:

Er du som fagperson bekymret for et barns udvikling eller trivsel, har du en særlig pligt til at kontakte Børn og Unge.

Telefon: 46 31 59 51

Mail: underretning@roskilde.dk

Døgnvagten:

Ved akutte henvendelser, der ikke kan afvente normal åbningstid, rettes henvendelse til Midt- og Vestsjællands Politi, der kan sikre kontakt til døgnvagten.

Telefon: 114

Børn og under 18 år samt unge og voksne over 18 år

Nedenstående kan kontaktes ved samtlige aldersgrupper:

Infohus Roskilde Kommune

Kontakt tovholder og SSP konsulent Stig Søgaard Laursen for Infohus Roskilde Kommune på telefon: 30841199 eller e-mail: stigsl@roskilde.dk

Uden for åbningstid kan den nationale hotline mod radikaliserings kontaktes på: 4174 9090. Åben dagligt kl. 08:00-22:00.

I tilfælde af akutte bekymringer eller situationer, hvor borgeres sikkerhed er i fare, skal der tages direkte kontakt til Politiet på 112.

MÆRK:

Nationalt Center mod Æresrelaterede Konflikter (MÆRK)

Carl Jacobsens Vej 39, 2500 Valby

Telefon: 72 14 23 33

Skriv til maerk@siri.dk

VISO:

National videns og specialrådgivningsorganisation på det sociale område. VISO tilbyder rådgivning og udredning til fagpersoner, når en borger er udsat for æresrelaterede konflikter. Rådgivningen kan indeholde risikovurdering, faglig sparring og mægling i familien.

Telefon: 72 42 40 00

RED Rådgivning:

RED Rådgivning er et landsdækkende tilbud med professionel rådgivning om æresrelaterede konflikter. Der tilbydes rådgivning til både unge, forældre og fagpersoner, der enten oplever eller arbejder med æresrelaterede konflikter.

RED Rådgivning tilbyder mægling i familierne og kan også bevilge psykologhjælp til den borger der står i en æresrelateret konflikt.

Hotline: 70 27 76 66, døgndækning alle dage

RED Safehouse:

Der er to Safehouses under RED. Et placeret på Sjælland og et i Jylland.

RED Safehouse tilbyder ophold til unge mellem 16 og 30 år uden børn, der har brug for beskyttelse og støtte til at få et selvstændig liv efter egne ønsker. Både unge kvinder og mænd kan få ophold, beskyttelse og støtte på RED Safehouse i op til 2 år og i udslusningsboligerne i op til 1 år.

Telefon RED 1, Sjælland: 45 11 78 00

Telefon RED 2, Jylland: 61 93 63 28

Udenrigsministeriet/Koordinationsenheden: Ved bekymring for eller konkret viden om, at en borger er udsat for tvungen udrejse af Danmark eller ufrivilligt ophold i andet land, skal Udenrigsministeriet orienteres.

Udenrigsministeriets Borgerservice

Udenrigsministeriets Globale Vagtcenter

Tlf. +45 33 92 11 12, døgnåben